

PUNTS

PER PUNTS

11

Curs de valencià inicial A2 de
la Universitat d'Alacant i *Información*

Universitat
d'Alacant

Fascicle 11. Els verbs *partir* i *traduir*

Jo *partisc*
Tu *parteixes*
Ell o ella *parteix*
Nosaltres *partim*
Vosaltres *partiu*
Els o elles *parteixen*

Què pots fer amb el verb *partir*?

1 Pots dir que divideixes una cosa en dos o més parts:

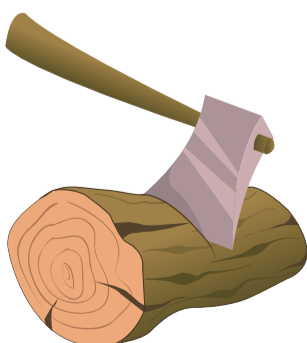
-El pizzer sempre ens **parteix** la pizza en huit porcions.

-Eres un bon amic. Sempre que se m'oblida l'esmorzar, **parteixes** el teu entrepà en dos parts.

Al costat de *parteixes*, *parteix* i *parteixen*, podem escriure també *partixes*, *partix* i *partixen*. Ara bé, a l'hora de pronunciar estes formes, el més normal és que la e no sone i, per tant, fer *partixes*, *partix* i *partixen*. Recorda que esta x sona com la *sh* de Shakespeare! Açò ocorre amb tots els verbs que es conjuguen igual, anomenats *incoatius*, que representen al voltant del 90% dels verbs de la 3a conjugació.

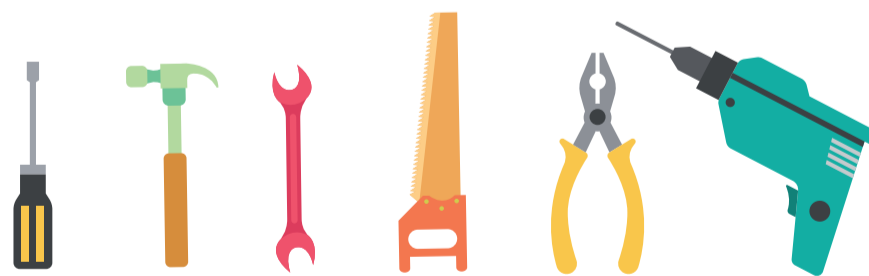
Podem partir coses amb diversos utensilis:

- Amb un **ganivet** partim una pizza, un pastís, una poma, etc.
- Amb una **destral** partim un tronc, llenya, etc.
- Amb unes **tisores** partim (o tallem) paper, tela, etc.
- Amb un **trencanous** partim (o trenquem) nous, castanyes, etc.
- Amb una **espasa** partim un pastís de boda.
- Amb un **cúter** partim (o tallem) cartó, paper, etc.
- Amb un **martell** partim (o trenquem) nous, avellanes, ametles, etc.

A continuació t'ofereim vocabulari d'unes altres ferramentes:

unes alicates, una barrina, un escaire, una llima, una serra, un xerrac o serrutx, unes estenalles, un tornavís o descaragolador (d'estrela, de boca plana), una clau anglesa, un gat, un trepant, una maça i un cisell...

Exercici 1.

Uneix les ferramentes amb les definicions corresponents:

a) Tornavís o descaragolador	1) Serra de fulla rígida i ampla
b) Xerrac o serrutx	2) Ferramenta per a caragolar o descaragolar
c) Trepant	3) Ferramenta per a polir o allisar materials durs
d) Llima	4) Instrument metàl·lic per a traçar i comprovar angles rectes i línies paral·leles o perpendiculars
e) Escaire	5) Ferramenta elèctrica per a fer forats
f) Barrina	6) Barra metàl·lica amb mànec transversal i punta en espiral per a perforar fusta

Fascicle 11. Els verbs *partir* i *traduir*

Exercici 2.

Conjuga en present els verbs que apareixen entre parèntesis. Tingues en compte que es conjuguen de manera similar a *partir*:

- En esta botiga _____ (OFERIR) uns productes de primera qualitat a un preu boníssim, perquè els _____ (PRODUIR) ells mateixos.
- Els figurants disfressats de cavallers _____ (FINGIR) que es _____ (FERIR) els uns als altres amb les espases.
- Pau, per què no agafes la destral i _____ (PARTIR) els troncs de fusta en dos per a fer llenya?
- Jo, quan faig paella, apague el foc després que l'arròs haja cuit quinze minuts i, després, la _____ (COBRIR) amb paper de periòdic.
- Maria, com _____ (PREFERIR) que talle la taronja? Per la mitat o per gallons?
- Jo em _____ (DIVERTIR) molt la nit de Reis quan em _____ (REUNIR) amb els meus amics. Ells _____ (PARTIR) el tortell de reis en porcions ben grans i a mi sempre em toca el tros amb la fava!

Saps que *cuit-cuita* és el participi de *coure* quan significa 'preparar un aliment al foc' (castellà *cocer*)? En canvi, quan *coure* significa 'produir picor, cremor' (castellà *escocer*), el participi és *cogut*: *Li ha cogut la ferida tota la nit.*

2 Pots dir que comences un trajecte cap a un lloc:

-Albert **parteix** esta nit cap a València.

-Andrea i jo **partim** cap a Nova York la pròxima setmana.

Fixa't: quan volem dir que anem en direcció a algun lloc sense arribar del tot, usem la preposició *cap a*. En canvi, si arribem completament a eixe lloc, usem *fins a*:

-Anàvem **cap a** Castelló, però el cotxe se'ns ha avariat i no hem passat de València.

-Nosaltres hem arribat **fins a** Castelló.

Exercici 3.

Completa les oracions amb les paraules del requadre:

Melcior | rodalia | comtal | cavalcada | trànsit | línia | embossaments | transbord

- Raquel i Angèlica parteixen cap a Barcelona des de l'aeroport de l'Altet. A la ciutat _____ faran un _____ per a dirigir-se després a París.
- Els Reis Mags d'Orient, _____, Gaspar i Baltasar parteixen cap a Alcoi per a participar en la _____.
- Si vols anar a Xàtiva, agafa el tren de _____ de la _____ C2 que parteix de l'Estació del Nord de València.
- Si parteixes a les set del matí, podràs travessar Alacant sense _____, perquè a eixes hores el _____ està molt descongestionat.

T'has fixat que la paraula *trajecte* s'escriu amb *j*? Si bé la regla general en valencià és que davant de *e*, *i* sempre escrivim *g* (*gerani*, *girafa*, *conserge*, *geni*, *agitar*, *enveges*, etc.), hi ha un grapat de paraules (*trajecte*, *projecte*, *injectar*, *majestat*, *Jesús* i poques més) en què cal escriure *j* davant de *e*.

Per a partir cap a algun lloc, només necessites dos bones cames i *anar caminant* (o *anar anant*, *a peu* o *fent camí*). Però, si el lloc està massa lluny, potser necessitaràs usar algun dels següents mitjans de transport: *un cotxe*, *una moto*, *una bicicleta*, *un autobús*, *un tren*, *un tramvia*, *un avió*, *una barca*, *un vaixell*, etc.

Exercici 4.

Amb quin transport parteixen els personatges de les oracions cap a les seues destinacions? Completa els buits a partir de les opcions del requadre.

autobús | caminant | avió | tren | cotxe | vaixell

- Vaig a Tabarca en el _____ que parteix del port de Santa Pola.
- Vols arribar ràpidament a Amsterdam? Per què no parteixes en _____?
- Per a fer la romeria de la Santa Faç, els pelegrins parteixen _____ des de la catedral de Sant Nicolau de Bari.
- Els meus companys del col·legi i jo anem de viatge de fi de curs a esquiar als Pirineus. Sempre partim en _____ i fem diverses parades per la carretera.
- Andreu parteix cap a Tarragona en el seu propi _____, perquè el _____ que connecta Alacant i Barcelona sempre acumula importants retards i prefereix evitar-lo.

Saps que *destinació* és la paraula més precisa a l'hora d'indicar el lloc a què ens dirigim? Tot i que *destí* també té eixe significat, l'accepció principal d'esta última paraula és 'sort reservada a cada persona': *El destí m'ha jugat una mala passada.*

Saps que *catedral* fa referència a l'església principal d'una ciutat, que exerceix al costat de la d'una altra ciutat la funció de catedral de la diòcesi? En este cas, la diòcesi és la d'Oriola-Alacant i les dos seues catedralícies són la catedral de Sant Nicolau de Bari d'Alacant i la catedral del Salvador i Santa Maria d'Oriola.

3 Pots explicar en què et bases per a fer alguna cosa:

-Josep i Clara **parteixen** d'una hipòtesi incorrecta.

-En este treball, **partisc** d'un objectiu fonamental.

Amb este valor, generalment partim de conceptes abstractes: *la base*, *l'acord*, *el consens*, *la hipòtesi*, *la teoria*, *el supòsit*, *el criteri*, *la premissa*, etc.

T'has fixat que la paraula *hipòtesi* s'escriu sense *-s* final si va en singular? No és l'única. També tenen eixa terminació altres mots com *tesi*, *anàlisi*, *èmfasi*, *dosi*, *crisi*, *parèntesi*, *síntesi*, etc.

Exercici 5.

ORAL

Llig este text en veu alta per a practicar la pronúncia. Per a fer-ho bé, recorda que la *ss* (*passar*), la *s* inicial o en contacte amb consonant (*saber*, *cansar*) i la *c* seguida de *{e, i}* (*cel*, *cim*) són sordes i sonen com la *s* en castellà. I que la *s* enmig de vocals (*casa*) és sonora, com *easy* en anglès.

Els científics han comunicat que la investigació que havien iniciat ha fracassat, perquè partien d'una premissa que ha resultat incorrecta. Segons el director de l'equip, «la teoria de què partíem era dubtosa, però vam preferir perseverar en l'estudi. Ara és l'hora de fer anàlisis molt serioses, que ens permeten basar-nos en uns supòsits més sòlids i fiables.»

Saps que *anàlisi* és una paraula femenina? Per això, en el text, apareix seguida d'un adjectiu en femení plural: *anàlisis molt serioses*. Recorda que s'apostrofa en singular (*l'anàlisi*).

Partir i traduir són verbs incoatius de la tercera conjugació. El terme *incoatiu* és, simplement, una etiqueta, una manera d'anomenar-los. Aproximadament, el 90% dels verbs de la tercera conjugació segueix el model incoatiu. L'altre 10% està format pels verbs purs (vés al fascicle 10 per a recordar com funcionen) i per *omplir* i *obrir* (apareixeran en el fascicle 14).

A continuació pots veure alguns verbs que segueixen el model incoatiu:

	patir	servir	produir	consumir
Jo	<i>patisc</i>	<i>servisc</i>	<i>produisc</i>	<i>consumisc</i>
Tu	<i>pateixes</i>	<i>serveixes</i>	<i>produeixes</i>	<i>consumeixes</i>
Ell o ella	<i>pateix</i>	<i>serveix</i>	<i>produeix</i>	<i>consumeix</i>
Nosaltres	<i>patim</i>	<i>servim</i>	<i>produïm</i>	<i>consumim</i>
Vosaltres	<i>patiu</i>	<i>serviu</i>	<i>produïu</i>	<i>consumeiu</i>
Els o elles	<i>pateixen</i>	<i>serveixen</i>	<i>produeixen</i>	<i>consumeixen</i>

Exercici 11.

Escriu en els buits la forma correcta del present dels verbs incoatius que hi ha entre parèntesis:

- Els redactors d'esta revista _____ (RESUMIR) molt bé les pel·lícules que _____ (EXHIBIR) en les sales de cines d'Alacant.
- Vosaltres _____ (CONSUMIR) productes estrangers. En canvi, jo _____ (CONSUMIR) productes autòctons.
- Nosaltres _____ (SERVIR) per a tot: _____ (PRODUIR) diversos tipus de licors i també elaborem menjars en conserva.
- Tu sempre _____ (ASSUMIR) les teues responsabilitats. En canvi, jo només ho faig quan _____ (INTUIR) que estan vigilant-me.

Per a fer el passat imperfect dels verbs de la 2a i la 3a conjugació, usem per regla general el mateix procediment. Mira:

	témer	podre	conèixer	patir	traduir
Jo	<i>temia</i>	<i>podia</i>	<i>coneixia</i>	<i>patia</i>	<i>traduïa</i>
Tu	<i>temies</i>	<i>podies</i>	<i>coneixies</i>	<i>paties</i>	<i>traduïes</i>
Ell o ella	<i>temia</i>	<i>podia</i>	<i>coneixia</i>	<i>patia</i>	<i>traduïa</i>
Nosaltres	<i>temíem</i>	<i>podíem</i>	<i>coneixíem</i>	<i>patíem</i>	<i>traduíem</i>
Vosaltres	<i>temíeu</i>	<i>podíeu</i>	<i>coneixíeu</i>	<i>patíeu</i>	<i>traduíeu</i>
Els o elles	<i>temien</i>	<i>podien</i>	<i>coneixien</i>	<i>patien</i>	<i>traduien</i>

 Vés al fascicle 8 per a recordar com es forma este temps en els verbs de la 1a conjugació

Exercici 12.

Transforma estes oracions del present al passat imperfect:

Exemple: *Ara córrec molt ràpidament.* ► *Abans corria molt ràpidament.*

- El coneixen en tots els pobles.
- El meu iaio condueix molt bé.
- Mon pare estén sempre la roba al pati.
- No comprenem res!
- Per què no aplaudiu?
- Plou a bots i barrals!

Saps que els verbs que acaben en *-ndre* (com *estendre* o *comprendre*) perden la *d* de l'infinitiu en el present i l'imperfect d'indicatiu i de subjuntiu? Mira: *jo atenc, tu atens, ella atenga, nosaltres ateníem, vosaltres ateníeu, ells atengueren, etc.*

El participi dels verbs de la 3a conjugació es forma així: *partit, partida, partits, partides*. En verbs similars a *traduir* (per exemple, *agrair, obeir, reduir*, etc.) posem dièresi en el participi: *traduït, traduïda, traduïts, traduïdes*. També en posem en algunes formes del present (*traduïsc, traduïm, traduïu*) i de l'imperfet (*traduïa, traduïes, traduïen*), però no en l'infinitiu (*traduir*) ni en el gerundi (*traduint*). Fixa't:

-*Agraïm, agraiu, agrait, però agrair, agraint*

-*Reduïm, reduïu, reduït, però reduir, reduint*

Exercici 13.

D'acord amb esta explicació, posa dièresi en els verbs que en necessiten:

- Si conduïm cotxes ecològics estarem contribuint a salvar el medi ambient, perquè disminuïm les emissions tòxiques.
- Si lluiu eixos vestits tan cars, nosaltres deduïm que teniu molts diners.
- Vos vull agrair que sempre m'obeïu en tot.
- Eixos professors ens han instruït traduïnt obres del llatí.

Solucions:

Exercici 1

a2, b1, c5, d3, e4, f6

Exercici 2

a) ofereixen, produeixen, b) fingeixen, fereixen, c) parteixes, d) cobrisc, e) prefereixes, f) divertisc, reunisc, parteixen

Exercici 3

a) comtal, transbord, b) Melcior, cavalcada, c) rodalia, línia, d) embossaments, trànsit

Exercici 4

a) vaixell, b) avió, c) caminant, d) autobús, e) cotxe, tren

Exercici 6

Parc per a gossos
-Els animals poden anar solts.
-Els gossos de races potencialment perilloses han de portar boç.
-Arreplega els excrements i usa les papereres.

Exercici 7

1 gallec, 2 portugués, 3 castellà, 4 èuscar, 5 asturleonés, 6 aragonés, 7 valencià-català, 8 àrab, 9 sard, 10 italià, 11 occità, 12 francès, 13 bretó, 14 anglès, 15 alemany, 16 retoromànic, 17 gal·lès, 18 gaèlic irlandès, 19 neerlandès, 20 cors, 21 francoprovençal

Exercici 8

a2, b9, c3, d7, e1, f5, g10, h8, i4, j6

Exercici 9

a) Milà, b) Xangai, c) Montpeller, d) Oxford, e) Hamburg

Exercici 10 (solució orientativa)

a) No es pot circular a més de 50 km/h
b) Aigua potable, bona per a beure
c) Carril d'ús exclusiu per a bicicletes
d) Perill de desprendiments
e) Perill per obres en la calçada
f) Producte perillós per al medi ambient
g) Està prohibit banyar-se en esta bassa
h) Atenció, revolta perillosa cap a la dreta

Exercici 11

a) resumeixen, exhibeixen, b) consumeiu, consumisc, c) servim, produïm, d) assumeixes, intuïsc

Exercici 12

a) El coneixien en tots els pobles. b) El meu iaio condueïa molt bé. c) Mon pare estenia sempre la roba al pati. d) No compreníem res! e) Per què no aplaudíeu? f) Plovia a bots i barrals!

Exercici 13

a) conduïm, disminuïm, b) lluiu, deduïm, c) obeïu, d) instruït

Agenda cultural

2 de desembre 10.00 h goo.gl/2Ahp68

Mediateca UA

Conferència - "Orson West: una experiència cinematogràfica en la frontera"

3 de desembre 18.00 h

s.ua.es/11tZ

Seu d'Alacant

Cinema i tallers animació - *Spirit: El Cavall Indomable*

5 de desembre 20.30 h

goo.gl/ldBQbg

Teatre Principal d'Alacant

Concert - *Raimon. A casa*

Dimarts 10.00 h i dimecres 17.00 h

goo.gl/sufsSf

Seu Ciutat d'Alacant

Practica el teu valencià en les sessions de conversa de l'IEC

  UAenvalencia

  culturaenlaUA

Autoria:

Juli Martínez Amorós (coordinador), Rosa Anna Guijarro Contreras i Virgínia Ruiz Vázquez

Maquetació: Jesús Àngel López Ramón | www.masuno.es

Correu electrònic: puntperpunt@ua.es

Una iniciativa del Servei de Llengües de la Universitat d'Alacant i *Información*